

## บทคัดย่อ

ชื่อภาคินพนธ์ : ประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพใน  
โรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน  
ชื่อผู้เขียน : นางสาวอัญชลี มาอินทร์  
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)  
ปี : 2544

การวิจัย เรื่อง “ ประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน” เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experiment) ชนิดกลุ่มควบคุมไม่มีการสุ่ม แต่มีการทดสอบก่อนและหลังดำเนินการ (Nonrandomized control group pretest posttest design) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยเน้นศึกษาในเรื่อง ความรู้เรื่องโรคเบาหวานและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพภายในโรงพยาบาลและกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม การเปรียบเทียบความรู้เรื่องโรคเบาหวานและพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ในกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมในศูนย์ส่งเสริมสุขภาพภายในโรงพยาบาลกับกลุ่มที่ไม่ร่วมกิจกรรม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนรักษาในเขตอำเภอทรายมูล จำนวน 470 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม คือ ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล ที่มีลักษณะทางประชากรคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 9.0 สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ Paired Samples t-test

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มทดลองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ

50 สมรสแล้ว ร้อยละ 80 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 92.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 80 ในกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 92.5 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 55 สมรสแล้ว ร้อยละ 87.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 92.5 ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 90

2. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.5 และ 50.0 ตามลำดับ แต่หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองมีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ 95 ส่วนกลุ่มควบคุมยังมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.0

3. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมการดูแลตนเองปานกลาง ร้อยละ 85 และ 75 ตามลำดับ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการดูแลตนเองดี ร้อยละ 92.5 ส่วนในกลุ่มควบคุมยังมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 82.5

4. ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่  $P > .001$

5. หลังการเข้าร่วมกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาล กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ  $P > .001$

#### ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วย ควรสนับสนุนให้มีการดำเนินกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมสุขภาพในโรงพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานต่อไป

2. เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดูแลตนเอง ควรมีการพัฒนากระบวนการส่งเสริมสุขภาพในชุมชนด้วย